

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob« v
Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958
ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLVI. št. 61 (13.594)

Trst, petek, 16. marca 1990

Zaradi pomanjkanja bencina je ponekod zaprtih že 90 odstotkov črpalk

Avtocisterne gredo na pot samo v spremstvu organov javnega reda

Podtajnik Cristofori je sprejel sindikaliste in podjetnike, vendar je bilo srečanje neplodno
Finančna straža poostrila nadzorstvo na tržnicah, kjer prodajalci neupravičeno navijajo cene

RIM — Stavka avtoprevoznikov se nadaljuje, vzporedno s tem pa naraščajo težave po vsej državi. V nekaterih deželah je dokončno zmanjkalo bencina, v Srednji in Južni Italiji je zaprtih 90 odstotkov črpalk, rafinerije pa so obljubile, da bodo danes skušale oskrbeti kar največ črpalk. Avtocisterne bodo kot že včeraj spremljali avtomobili javne varnosti (na sliki).

Edini pozitiven podatek, ki se nanaša na včerajšnji dan je ta, da ni nikjer prišlo do izgredov in celo osebnih obračunavanj, kot se je dogajalo v tork. Popoldne je podtajnik pri predsedstvu vlade Cristofori sprejel sindikalne predstavnike vseh avtoprevoznških organizacij, vendar se je srečanje, ki sta se ga udeležila tudi notranji minister Gava in minister za prevoze Bernini, zaključilo brez vsakršnega pozitivnega znaka za stakajoče delavce. Po pričevanju nekaterih sindikalistov, pa je vlada menda »končno« našla grešnega kozla, sindikat FITA. Njen predstavnik je podtajniku Cristoforiju očital, da ni hotel sprejeti sindikalistov, Cristofori pa je odvrnil, da prav FITA ovira pogajanja, saj se menda hoče pogajati posebej. Cristofori je sindikalis-

te nato povabil na skupno srečanje, na katerem je pripravljen podrobneje orisati nekatere vladne ukrepe za kategorijo avtoprevoznikov, pripravljen pa je vzeti v vednost tudi druge zahteve delavcev. Z obljubami in vabili pa se je včerajšnje srečanje tudi končalo.

Položaj je torej vse prej kot sproščen. Z avtoterminalom na francoski meji prihajajo vesti, da se več desetih tujih avtoprevoznikov ne upa na italijanske ceste, ne toliko zaradi pomanjkanja bencina kolikor iz strahu pred napadi italijanskih kolegov. V velikih mestih je finančna straža pooblaščen za strožje nadzorstvo cen na zelenjavnih tržih, saj so cene marsikje že močno (in neupravičeno) poskočile. Vse nujne prevoze spremlja policija. Vlada pa je izdala tudi sporočilo, v katerem vabi podjetja, ki so se zaradi stavke avtoprevoznikov znašla v krizi, naj skušajo čimprej urediti položaj delavcev na izrednem dopustu.

Vsestransko nezadovoljstvo je torej veliko, avtoprevozniki ne izključujejo novih protestnih akcij, stavka bi se morala zaključiti v nedeljo, vlada pa tudi tokrat rešuje probleme pri vrhu.

Senat nakazal prvi denar za sanacijo Jadrana

RIM — Senatna komisija za okolje je včeraj odobrila zakon, ki ustanavlja posebno telo zadolženo za sanacijo Jadranskega morja. Za ustanovitev tega oblastnega organa, ki mu bo predsedoval šef vlade in v katerem bo zastopano sedem ministrstev in predstavniki šestih priobalnih jadranskih dežel (Furlanija-Juljska krajina, Veneto, Emilija-Romagna, Marke, Abruci, Apulija in Molise) so nakazali 84 milijard lir.

Glavna naloga tega posebnega telesa bo uresničitev sanacijskega načrta za Jadran in koordinacija pri znanstvenem in raziskovalnem delu. Povsem razumljivo bodo prvenstveno skrbeli za koordinacijo nujnostnih ukrepov in za porazdelitev finančnih sredstev. Sanacijski načrt bodo morali vskladiti z načrti za sanacijo porečij rek, ki se izlivajo v Jadransko morje.

Začel se je torej pretakati denar za Jadran. Pred dnevi so z odlokom nakazali 16,5 milijarde lir za posodobitev čistilnih naprav za mestne odplake. Od tega zneska bo F-JK dobila 1,22 milijarde lir

Gorbačov nima več opravičil

VOJKO COLJA

Kdo je Mihail Sergejevič Gorbačov in kam hoče popeljati Sovjetsko zvezo? Ko smo si to vprašanje zastavljali pred petimi leti, smo bore malo vedeli o tem sinu žitorodnega ruskega juga, ki si je zastavil nevhvaležno nalogo, da iz močvare »Brežnjeve stagnacije« popelje sovjetskega velikana med razvite države sveta. Kako, nam ni bilo jasno. Na zunanje političnem področju je takoj začel žeti uspehe, ki so vzbujali upanje, da se je na Vzhodu pojavil pragmatični politik, ki bo napravil konec hladni vojni in medblokovski konfrontaciji. Nedvomno je Mihail Sergejevič prvi ruski voditelj, ki je spoznal, da je Sovjetska zveza vojaško-politični velikan na izredno majavih gospodarskih nogah. Še več, pred potresom, ki je zajel komunistične režime Vzhodne Evrope, je pragmatično ocenil, da ne more več obrdžati satelitov v svoji krožnici, ker bi ga to preveč stalo tako z gmotnega kot s političnega vidika. Med drugim so nove generacije v Nemški demokratični republiki, na Madžarskem in v Romuniji že pozabile, da so bile njihove države v drugi svetovni vojni na napačni strani fronte. Opustil je zato načelo »omejene suverenosti in bratske internacionalistične pomoči socialističnim državam pred nevarnostjo kontrarevolucije« in se posvetil reševanju domačih težav.

Pri tem pa ni imel tako srečne roke kot na zunanje političnem področju. 72 let dirigiranega gospodarstva, ki je zamorilo človeško inovativnost in uspešnost, v zameno pa razbohotalo samoljublje vsemogočnega in razvejenega birokratskega aparata in ljudstvu v duhu uravnalovke zagotovilo polno zaposlenost in nizko produktivnost, ni mogoče spreminiti preko noči. Še več, prvi posegi v ta mamutski stroj so povzročili navadnim ljudem več težav kot koristi. Aparat se je zbal za svoje privilegije in se začel krčevito upirati perestrojki, navadni ljudje pa so na lastni koži spoznali, da jim perestrojka ne prinaša nobene

Najpomembnejša zmaga v petletnem vzponu očeta sovjetske perestrojke

Mihail Gorbačov postal prvi predsednik SZ ob zagotovilih, da ne bo zlorabil oblasti

MOSKVA — Mihail Gorbačov je ponovno dobil pomembno bitko v svoji tekmi s časom. O tem ni bilo dvomov, saj je v boju za oblast v teh petih letih prehajal iz zmage do zmage. Včeraj dopoldne je torej postal prvi predsednik Sovjetske zveze z izrednimi pooblastili, ki jih je pred njim imel samo še Stalin. Po svečani zaprisegi pa je Gorbačov izrekel pomenljive besede, napovedal reforme, ki bodo »boleče, a neizbežne«, predvsem pa je pomiril sovjetske ljudi in z njimi tudi ves svet, ko je poudaril, da »ne bo nasilno odvzel oblasti ljudstvu«. Oče perestrojke pa je šel še dlje. Osvojil je strah in neprikrite obtožbe opozicije, da hoče z uveljavitvijo predsedniškega sistema v bistvu uzakoniti diktaturo. »Ni nobenega razloga za preplah. Obstajajo ustavna in druga jamstva, ki so v protitež in preprečujejo vsako zlorabo oblasti.«

Gorbačov so izvolili za predsednika s 1.329 glasovi, proti njemu je glasovalo 495 poslancev, 367 je bilo belih glasovnic, 54 pa neveljavnih. Veliki reformator Sovjetske zveze je torej prejel 66 odstotkov glasov, kar je precej manj od 96 odstotkov, ki jih je prejel lanskega maja, ko so ga izvolili za predsednika kongresa ljudskih poslancev. Če pa upoštevamo, da je bilo kar 421 poslancev odsotnih, je pokazal tudi do dogajanja v Rezultat ne spreminja ugotovitve, da bo sedaj Gorbačov celih pet let na »varnem«. Vsekakor pa

je glasovanje pokazatelj postopnega upadanja priljubljenosti med predstavniki ljudstva. Čež pet let, ko bo to funkcijo lahko obnovil le na vsenarodnih neposrednih volitvah, bo moral uresničiti, kar je vsa ta leta in tudi včeraj obljubljal. Gorbačov se je namreč obvezal, da bo predsednik vsega ljudstva in da ne bo zastopal interesov nekega družbenega razreda. Navedel je tudi, da bo tudi v bodoče predsednik obenem tudi generalni sekretar partije.

Seveda pa je Mihail Sergejevič Gorbačov poudaril predvsem, da bo do konca izpeljal svojo perestrojko v duhu glasnosti in demokratizacije. Obljubil je tudi novi »pakt federacije« med Moskvo in posameznimi zveznimi republikami, v katerem bodo tudi jasno določeni mehanizmi secesije. Gorbačov se je tudi zavzel za reformo sodnega sistema in armade. Ob tem je jasno poudaril, da rdečearmijski ne bodo več posegli v tujini brez predhodnega pooblastila kongresa.

Glede zunanje politike se je lahko Gorbačov pohvalil, ker je SZ pokazala »realizem in zdravo pamet« in dosegla v bistvu konec hladne vojne, kljub temu da se bo vojaško soočanje nadaljevalo. Razumevanje je pokazal tudi do dogajanja v Vzhodni Evropi in podprl združitev obeh Nemčij ob jamstvih za mir v Evropi.

Prvi uradni diplomatski stiki med Sveto stolico in Kremljem

VATIKAN — Istega dne, ko je Gorbačov postal prvi »vsesojuzni prezident«, je padel še en tabu v 72-letni sovjetski zgodovini. Včeraj je namreč papežev glasnik Joaquin Navarro v Vatikanu sporočil, da bosta Sveta stolica in Sovjetska zveza navezali uradne diplomatske stike. Navarro je takoj pojasnil, da to še niso polnopravni diplomatski stiki, ker bo SZ imenovala »posebnega veleposlanika«, Vatikan pa »potujočega apostolskega nuncija«, in sicer msgr. Colasuonna. To je podobna situacija, kot je bila na Poljskem, preden so imenovali stalnega diplomatskega predstavnika v Vatikanu in nuncija v Varšavi.

Kdaj bo msgr. Colasuonna v Kremlju navezal prve uradne stike, ni še znano. Nedvomno je to rezultat dolgih in potrpežljivih diplomatskih naporov kardinala Casarolija, ki mu je že pokojni papež Pavel VI. poveril težko nalogo »zunanjega ministra« in ga poslal na občasne diplomatske misije na Vzhod. Potrpežljivost in vztrajnost je rodila svoje sadove. Ko sta ob praznovanju 1000-letnice krščanstva v Rusiji, 13. junija 1988 kardinala Casaroli in Willebrands spregovorila pred

vrhovnim sovjetom in jasno zahtevala versko svobodo tudi za katoličane, je bilo lahko vsakomur jasno, da je vera v Sovjetski zvezi prenehala biti »opij ljudskih množic«. Že po nekaj mesecih od tistega zgodovinskega dne, je papež Janez Pavel II. obnovil katoliško hierarhijo v Litvi in imenoval prvega beloruskega škofa. Višek so dosegli 1. decembra lani, ko se je papež Janez Pavel II. sestal z Gorbačovom. Prav na tem srečanju so postavili temelje za nadaljnje sodelovanje.

Po 72 letih pa se je nakopičilo toliko problemov, da bo njihovo reševanje izredno težavno. Zgovoren je podatek, da nihče točno ne ve, koliko je katoličanov v Sovjetski zvezi. Po približnih ocenah jih bi moralo biti približno 13 milijonov. Ta podatek se nanaša izključno na evropski del Sovjetske zveze, kako je v Sibiriji in v osrednjeazijskih republikah pa ni niti neuradnih podatkov. Nedvomno pa bodo največje težave v zvezi z usodo uniatov v Ukraini in Belorusiji, kjer se pravoslavje noče odreci svojemu »monopolu«. V Litvi bodo predvsem politični zaplet, ker bo ta republika sedaj zahtevala svojega nuncija.

Gorbačov med včerajšnjo svečano prisego pred ljudskimi poslanci (Telefoto AP)

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 4.- din (40.000.- din), naročnina za zasebnike mesečno 70.- din (700.000.- din), polletno 390.- din (3.900.000.- din), letno 780.- din (7.800.000.- din).

Poštni tekoči račun za Italijo

Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglaš: ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir; mali oglaš 850 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Osmrtice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

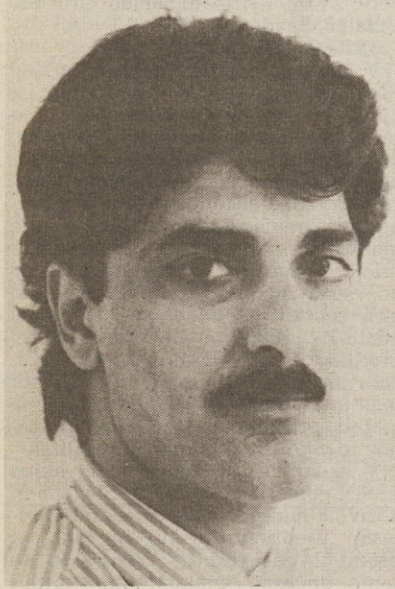
petek, 16. marca 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894 - Fax 040/772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič
Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja in tiska ZTT Trst
Cian Italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Vsi pozivi mednarodne skupnosti naleteli na gluha ušesa Novinar Bazoft končal na vešalih Za Irak je bil navaden vohun

BAGDAD — V Bagdadu so včeraj na vešalah usmrtili britanskega novinarja iranskega rodu Farzada Bazofta, ki ga je neko revolucionarno sodišče obsodilo na smrt zaradi vohunstva v korist Izraela in Velike Britanije. Zaman se je zanj zavzelo britansko zunanje ministrstvo, Bagdad je bil gluha celo na pozive OZN in jordankega kralja Huseina. Še več, vse pozive za pomilostitev je obsodil kot grobo vmešavanje v iraške notranje zadeve.

Za Irak je bil Bazoft le navaden vohun, ki mu je novinarstvo služilo kot kamuflaža za protizakonito dejavnost. Tega mnenja niso Bazoftovi kolegi, še manj pa vodstvo britanskega tednika The Observer, ki je včerajšnje usmrtno obsodilo kot »brutalen zločin«. Direktor tednika Donald Treford pa je poudaril, da je bil Bazoft dober kronist in ne vohun.

Nedvomno je bil Bazoft zelo sposoben, saj mu je kar dvakrat uspelo priti v neko vojaško oporišče v Iskanderijo, na cesti za Babilon, 35 kilometrov južno od Bagdada. Bazoft je prispel iz Londona v Bagdad prve dni septembra, ko so na Zahod

prodrle prve vesti o zagonetni eksploziji v Iskanderiji, ki naj bi terjala 700 žlvenj. Po dogovoru s svojo redakcijo je opustil volitve v Kurdistanu in začel pozivedovati o tej zagonetni eksploziji.

S pomočjo britanske bolničarke Daphne Parish, ki so jo obsodili na 15 let zapora, je preoblečen v zdravnika dvakrat obiskal kraj nesreče, kjer je zbral številna dokazala, ki pa mu jih britanski veleposlanik ni hotel z diplomatsko pošto poslati v London.

Bazoft je kaj kmalu spoznal, da so mu iraške oblasti na sledi in je zato poskušal vrniti se v London. To pa mu ni uspelo, saj so ga aretirali na bagdadskem letališču le nekaj minut pred odhodom. Sledil je proces, na katerem je baje Bazoft priznal, da je vohunil za izraelski Mossad s tihim privoljenjem britanskega Intelligence servicea, ki mu je tudi priskrbel britansko državljanstvo. 31-letni Bazoft je bil do tedaj apolid, ker so mu iraške oblasti kot nasprotniku Homeinijevega režima odvzele državljanstvo.

Odstopila predsednik republike in predsednik vlade Politični pluralizem na pohodu v Mongoliji

ULAN BATOR — V Mongoliji, kot v večini držav vzhodnega bloka, prihaja te dni do velikih notranjih političnih sprememb. Tako sta včeraj pod pritiskom javnega mnenja morala odstopiti mongolski predsednik Zambin Batmuh in predsednik vlade Dumadžin Sodnom. Centralni komite komunistične partije bo o njunem odstopu razpravljal prihodnji teden, prevladuje pa mnenje, da bo odstopa sprejel.

Včeraj je centralni komite imenoval novega sekretarja partije: gre za 61-letnega Vombojavina Očirbata, ki je znan po svojih reformističnih stališčih. Imenovali so tudi štiri nove člane politbiroja, ki prav tako sodijo v reformistično strujo mongolske partije.

Voditelji demokratične opozicije, ki so dolge tedne demonstrirali po ulicah mongolskega glavnega mesta, so mnenja, da gre za prve korake na poti k uvedbi večstranskega sistema tudi v Mongoliji.

Vatikan v velikih težavah

RIM — Vatikan je v čedalje večjih finančnih težavah: po seji, ki so jo imeli nadškofi štirinajstih največjih mest na svetu so sporočili, da bo proračun Svete stolice za leto 1990 izkazoval več kot 107 milijard lir deficita, se pravi skoraj 6 milijard lir več kot lani. Eden od elementov, ki prispevajo k naraščanju deficita v vatikanskih računih, je dejstvo, da nabiralna akcija, ki jo imenujejo »obolus sv. Petra«, ni dal zaželenih sadov: leta 1988 je dosegel 53 milijonov dolarjev, lani pa samo 48,5 milijona, za leto 1990 pa se predvideva nadaljnji padec. Nadškof je so izrazili veliko zaskrbljenost predvsem nad stalnim opadanjem miloščin, ki bo se morale zvišati vsaj za 30 milijonov dolarjev, če bi hoteli kriti primanjkljaj.

ja, ki jo imenujejo »obolus sv. Petra«, ni dal zaželenih sadov: leta 1988 je dosegel 53 milijonov dolarjev, lani pa samo 48,5 milijona, za leto 1990 pa se predvideva nadaljnji padec. Nadškof je so izrazili veliko zaskrbljenost predvsem nad stalnim opadanjem miloščin, ki bo se morale zvišati vsaj za 30 milijonov dolarjev, če bi hoteli kriti primanjkljaj.

Na tisoče Romunov sili čez avstrijsko mejo Oblasti so bile zato primorane uvesti vizum

DUNAJ — Vzhodne avstrijske meje že nekaj dni dobesedno oblegajo romunski begunci, ki upajo, da se jih bodo oblasti »usmilile« in jim omogočile vstop v Avstrijo. Položaj se je prejšnjo noč še zaostрил, saj so avstrijske oblasti izdale ukrep, po katerem lahko prestopijo mejo samo tisti Romuni, ki razpolagajo z vizumom in vsaj 5 tisoč šilingi. Za begunce pa je vsaj to drugo dejstvo tako rekoč neurnišljivo, na kar je včeraj opozoril tudi dunajski škof Kunter. Avstrijski vladi je poslal protestno pismo, v katerem ostro obsoja zadnje »nečloveške odločitve, ki niso vredne demokratične države, kakršna je Avstrija«. Razumljivo je, meni dunajski škof, da begunci iz vzhodnih držav, še zlasti iz revne Romunije, ne bodo bežali od doma s polnimi žepi tuje valute.

Kljub vsemu pa je trideset, morda celo štirideset tisoč ljudi, ki hočejo po vsej sili priti na Avstrijsko, izredno resen človeški in politični problem.

Vladna opozicija je že zahtevala odstop notranjega ministra Löschneka, ki mu pripisuje odgovornost za nastali položaj. V prejšnjih dneh je namreč notranje ministrstvo problem romunskih beguncev minimiziralo. Nekoliko več dobre volje je pokazal zunanji minister Mock, ki je izjavil, da ta trenutek Avstrija potrebuje solidarnost vse Evrope.

Med Romuni, ki so se medtem namerstili na železniških postajah na meji med Avstrijo in Madžarsko (na sliki AP), pa narašča napetost. Iz še neuradnih podatkov kaže, da je kakim deset tisoč le uspelo prekoračiti mejo še preden so oblasti uvedle vstopni vizum. Tistim, ki še čakajo na madžarskem ozemlju, pa je priskočila na pomoč Organizacija rdečega križa, saj kaže, da se begunci ne bodo tako kmalu odpovedali svojemu namenu.

Dolgovi angleških družin

LONDON — Angleži so med najbolj zadolženimi prebivalci Evrope. Najnovejša statistika, ki jo je izdelal ugledni National Consumer Council (NCC) je pokazala, da ima povprečna angleška družina sedemkrat večje dolgove kot italijanska. Otočani se največkrat zadolžijo zaradi nakupa stanovanja, nemalokrat pa morajo najeti posojilo tudi za samo vzdrževanje hiše.

Veliki zadolžitvi botrujejo, po mnenju NCC, predvsem izredno visoke obresti na posojila, ki včasih dosežejo tudi 500 odstotkov. Take obresti po navadi zasolijo razne kreditne ustanove, medtem ko so bančne obresti zmernejše. Statistika navaja tudi, da lansko leto kar dva milijona Angležev ni poravnalo dolgov z banko ali kreditnim zavodom, to število pa bo v prihodnje verjetno še naraslo. Emano, kar lahko potolaži Otočane je dejstvo, da pred njimi prednjačijo, kar se dolgovi tiče, nič manj kot Američani.

RAČUN POZORNOSTI

Prednosti vedre pokojnine

CONTOETA - čisto poseben tekoči račun, ki ga Cassa di Risparmio di Gorizia - Goriška hranilnica ponuja vsem upokojujencem. Odlični pogoji, zavarovanje, nenehno obveščanje, turistične in kulturne iniciative, zajemljena pomoč EUROP ASSISTENCE... Pridite v banko! Našli boste tistega, ki se vam bo v celoti posvetil.

